

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

> Obrona doktorska

FOT. POLA KULECZKA

16 marca 2010 r. na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Elżbiety Turskiej, która pod kierunkiem prof. Krystyny Ferenc napisała dysertację pt. *Obrazy tożsamości przyszłych pedagogów*. Recenzentami pracy byli prof. dr hab. Alicja Szelaąg oraz prof. dr hab. Wielisława Osmańska-Furmanek.

Katarzyna Kochan

> „Jakość życia i jakość szkoły” - kurs intensywny Erasmus Uzasadnienie realizacji kursu

W większości państw świata można zauważyć wzrost znaczenia szkoły i zainteresowania się tą instytucją. Jest to widoczne w działaniach ukierunkowanych na doskonalenie rodzimej oświaty i stworzenie takiego modelu szkolnictwa, który zapewniłby uczniom powodzenie przekładające się na ich późniejsze życie i zarazem stanowiłby gwarancję rozwoju cywilizacyjnego. Kluczowymi elementami stwarzającymi taką gwarancję są: wysoka jakość usług edu-

kacyjnych i efektywnie pracujące szkoły - potwierdziły to choćby wyniki programu PISA. Przyjęcie takiego założenia stawia wysokie wymagania przed kadrą pedagogiczną zatrudnioną w szkołach, rozumiejącą prymat jakości edukacji i umiejąca taką jakość zapewnić. Jest to tym samym poważne wyzwanie stojące przed instytucjami przygotowującymi nauczycieli, pedagogów i pozostały personel szkolny do nowych uwarunkowań pracy szkoły, w której (jak ukazują wyniki badań nad efektywnością pracy szkoły) priorytetowe znaczenie mają strategie zapewniające wzrost jakości edukacji i jej zabezpieczenie.

Jakość edukacji można rozpatrywać z dwóch perspektyw ściśle ze sobą powiązanych w procesie kształcenia uczniów. Z jednej strony są to działania „zewnętrzne”, które na różnych poziomach systemu edukacji (makro, mezo i mikro) wprowadzają strategie zapewniające wysoką jakość edukacji w placówkach szkolnych i organizujące sytuacje edukacyjne temu sprzyjające. Z drugiej strony jest to „wewnętrzny” ich odbiór przez poszczególnych uczniów. Zestawienie ze sobą jakości pracy szkoły (zawsze w szerokim kontekście uwarunkowań jej pracy) i jakości życia uczniów stwarza możliwość pełnego wglądu w działania zewnętrzne - formalne (instytucje i osoby w nich zatrudnione) jak i wewnętrzne - nieformalne, które są subiektywnym odbiorem uczniów motywującym lub też nie do rozwoju, pracy nad sobą i sprostania wymogom niesionym przez szybko zmieniający się świat.

Treści związane z problematyką jakości życia uczniów i jakości pracy szkoły, słusznie stanowią priorytet w polityce oświatowej państw rozwiniętych i powinny też być wyraźnie wyeksponowane w programach kształcenia nauczycieli. Tak jednak nie jest, na co wskazuje analiza aktualnych treści programów kształcenia na wielu uczelniach. Niekorzystną diagnozę ukazują również programy studiów nauczycielskich na trzech uniwersytetach partnerskich (Uniwersytet Zielonogórski - Polska, Uniwersytet w Lipsku - Niemcy, Uniwersytet w Hradec Kralove - Czechy), w których od roku prowadzone były prace rozpoznawcze pod kątem realizacji treści dotyczących jakości życia uczniów i jakości pracy szkoły. Wyniki przeprowadzonych analiz potwierdziły ich nieobecność. W związku z tym pojawiła się wyraźna potrzeba uzupełnienia obecnych programów studiów o treści dotyczące jakości życia uczniów i jakości pracy szkoły. Wypełnienie tej luki stało się możliwe w wyniku realizacji projektu typu Kurs Intensywny Erasmus *Jakość życia i jakość szkoły*, który współfinansowany jest z programu *Uczenie się przez całe życie* Erasmus.

Kurs intensywny programu Erasmus stanowi krótki cykl zajęć dydaktycznych (w tym przypadku 10 dni roboczych) przygotowany przez grupę nauczycieli akademickich z Polski, Niemiec i Czech dla międzynarodowej grupy studentów, zarówno studiów licencjackich, jak i magisterskich kierunków nauczycielskich. Realizacja kursu została zaplanowana na trzy kolejne lata w trzech państwach. Pierwsza edycja projektu odbyła się na Uniwersytecie Zielonogórskim w terminie 07.-19.02.2010. Kolejne etapy kursu będą realizowane w Czechach - Uniwersytet Hradec Kralove i w Niemczech - Uniwersytet Lipski.

W realizacji kursu intensywnego *Jakość życia i jakość szkoły* cenne wydaje się poznanie strategii; zarówno planów, jak i konkretnych działań, ukierunkowanych na podniesienie jakości powszechnej edukacji oraz możliwości zapobiegania pojawiającym się problemom. W procesie tym równie ważne jest poznanie jego dynamiki - zarówno

pojawiających się trudności, jak i osiągnięć oraz ukazanie co ma znaczenie społeczne, a co zyskuje polityczne poparcie. W ten sposób zbierane przez studentów doświadczenia w różnych ośrodkach akademickich i w specyficznych kontekstach społeczno-kulturowych stanowią mogą niezwykle interesujący materiał przyczyniający się do opracowania w każdej z uczelni własnych rozwiązań programowych na rodzimych uczelniach i wpłynąć na rozwój innowacyjnych praktyk w dziedzinie edukacji i szkoleń na poziomie szkolnictwa wyższego oraz przenoszenia tych praktyk do innych państw. Fakt ten bezsprzecznie przyczyni się do zwiększenia stopnia przejrzystości i zgodności kwalifikacji nabywanych przez studentów w Europie. I choć w zaplanowanym Kursie Intensywnym biorą udział trzy uczelnie z trzech państw (inne podejście wyklucza cykl trzyletni, w którym każdego roku jakość życia uczniów i jakość szkoły będzie rozpatrywana przez pryzmat szczególnych uwarunkowań poszczególnych państw), nie wyklucza to sytuacji, że po skutecznym jego przeprowadzeniu ze zdobytych doświadczeń nie skorzystają inne uczelnie z innych państw.

(Opracowała dr hab. Inetta Nowosad)

> Sprawozdanie z realizacji kursu intensywnego: Jakość życia i jakość szkoły

Jesteśmy studentkami V roku pedagogiki i w zasadzie mogłybyśmy tylko skupić się na pisaniu pracy magisterskiej, a nie angażować się w dodatkowy projekt, jednak ciekawość i chęć zdobywania nowych doświadczeń sprawiła, że zdecydowałyśmy się wziąć udział w dwutygodniowym Kursie Intensywnym w ramach programu Erasmus - i tak spędziłyśmy tegoroczne ferie zimowe.

Od 07 do 19 lutego 2010 roku na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i

Nauk o Zdrowiu realizowane były zajęcia Kursu Intensywnego *Jakość życia i jakość szkoły*. Kurs skierowany był do międzynarodowej grupy uczestników: studentów z Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Lipskiego i Uniwersytetu w Hradec Kralove i prowadzony był przez nauczycieli z tych trzech uczelni. Inicjatywa współfinansowana była przez Program Erasmus *Uczenie się przez całe życie*. Celem kursu było umożliwienie studentom zrozumienia związków pomiędzy jakością życia i jakością pracy szkoły; skoncentrowanie uwagi studentów - przyszłych nauczycieli na szeroki kontekst uwarunkowań możliwości zaistnienia sukcesu edukacyjnego uczniów w szkole i poznania jego uwarunkowań; umożliwienie studentom uzyskania praktycznych umiejętności niezbędnych do pracy w placówkach oświatowych przyjaznych uczniom i podnoszących poziom jakości ich życia. Cele te zostały osiągnięte.

Od początku kursu panowała przyjazna atmosfera, która pomagała w przebiegu każdego etapu pracy. Mogłyśmy liczyć na pomoc koordynatorów, tłumaczek i innych nauczycieli. Przyjazna atmosfera i okazywana sobie wzajemnie pomoc spowodowały, że szybko zintegrowaliśmy się zarówno w grupach narodowych jak i międzynarodowych. Sprzyjały temu nie tylko wspólne zajęcia, lecz także spotkania integracyjne, przerwy obiadowe, zajęcia popołudniowe jak: zwiedzanie miasta, wieczorne wypadki na kręgle, do palmiarni, czy tyżwy.

Dogłębna analiza porównywanych systemów szkolnych wskazała istotne różnice i podobieństwa naszych państw i kultur. Miałyśmy okazję poznać inne sposoby pracy, podział obowiązków i zadań tak, by praca przyniosła pożądane efekty. Ciekawym punktem projektu było przeprowadzenie badań w wybranych zielonogórskich szkołach na podstawie wypracowanych wspólnie ankiet oraz późniejsza analiza wyników.

Z uczestnictwa w projekcie wynikają same korzyści. Przede wszystkim rozwinęłyśmy nasze kompetencje językowe, miałyśmy okazję osobiście doświadczyć kontaktu z innymi kulturami oraz poznać inne punkty widzenia. Dodatkowo wspierane były zajęcia integrujące grupę międzynarodową, w tym wspólna zabawa i poznawanie lokalnych atrakcji turystycznych. Zaowocowało to nowymi międzynarodowymi przyjaźniami. Wszyscy utrzymujemy ze sobą kontakt na założonym profilu Facebook, gdzie wymieniamy się swoimi wspomnieniami, refleksjami oraz zdjęciami, a także „szlifujemy” swój język niemiecki ;-). Ważnym formalnym aspektem podsumowującym udział w zajęciach kursu intensywnego jest fakt otrzymania certyfikatu i 4 punktów ECTS wpisanych do suplementu w indeksie.

Reasumując chcielibyśmy podziękować za możliwość uczestnictwa w tym przedsięwzięciu. Dwa tygodnie bardzo szybko minęły, a satysfakcja i wspomnienia ciekawej naukowej przygody - pozostały. Takie inicjatywy ewidentnie poszerzają nasze horyzonty, sposoby postrzegania problemów badawczych, a także stwarzają okazję do poznania siebie, swoich możliwości przez pryzmat doświadczeń z innymi ludźmi - w tym przypadku także z innymi kulturami. Wszyscy zgodnie odczytujemy udział w zajęciach jako sprawdzenie siebie w zupełnie nowej sytuacji edukacyjnej, która przyniesie nam w przyszłości jeszcze wiele korzyści.

W kolejnym roku akademickim istnieje możliwość wzięcia udziału w kolejnej edycji - tym razem studenci Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu wezmą w nim udział jako goście, a nie gospodarze. Żałujemy tego, że jesteśmy już na V roku i nie będziemy mogły wziąć udziału w przedsięwzięciu. Jednak apelujemy do młodszych studentów, korzystajcie z możliwości jakie stwarza wam uczelnia, nie bójcie się nowych wyzwań i nowych sytuacji, angażujcie się w inicjatywy, które mogą was wiele nauczyć. Zaangażujcie się w kolejną edycję Kursu Intensywnego *Jakość życia i jakość szkoły!* Warto!

(opracowały studentki V roku: Kamila Kowalczyk, Katarzyna Łakoma, Natalia Łukasik)

>> INSTYTUT SOCJOLOGII

Z inicjatywy Instytutu Socjologii oraz Zielonogórskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Socjologicznego 30 marca 2010 r. w Instytucie Socjologii odbyło się spotkanie z Joanną Piotrowicz. Prelegentka przedstawiła wystąpienie pt. *Czego socjologowie mogą nauczyć się od architektów, jakiej wiedzy architektki oczekują od socjologów*. Wprowadzenia dokonała prof. dr hab. Ewa Narkiewicz-Niedbalec, a fotograficzną oprawę i komentarz zapewnił dr K. Lisowski. Spotkanie i dyskusja, która miała miejsce, oscylowały wokół celowości i możliwości współpracy między socjologami a architektami.

Artur Kinal

>> ZAKŁAD TEORII WYCHOWANIA I PEDEUTOLOGII

> Kierunki zmian w kształceniu zawodowym oraz kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

W ostatnich latach podejmowane są liczne działania mające na celu poprawę funkcjonowania oświaty. Od ponad roku toczą się prace nad celami współczesnej edukacji. Formułowanie nowych celów edukacyjnych jest wynikiem zarówno przemian, zachodzących we współczesnym społeczeństwie, jak i rozwoju technologii, pojawieniem się nowych, a także oczekiwań i wymagań dotyczących pracy. W tym kontekście wyłania się potrzeba zbudowania „spójnego programu uczenia się przez całe życie, a także zapoczątkowanie działania zmierzającego do wypracowania systemu europejskich i krajowych ram kwalifikacji”¹. Konieczna jest zatem refleksja nad perspektywą przemian w szkolnictwie zawodowym, kształceniu się dorosłych oraz zindywidualizowanym podejściu do specjalnych potrzeb edukacyjnych. Dlatego też od 18 stycznia 2010 roku trwają konsultacje dotyczące kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zmian w kształceniu zawodowym.

25 lutego 2010 r. w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim odbyła się konferencja nt.: *Kierunki zmian w kształceniu zawodowym oraz kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej*. Była to już siódma z cyklu konferencji dotyczących zmian w kształceniu zawodowym i ustawicznym oraz w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Konferencja współfinansowana była przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W konferencji udział wzięła minister edukacji narodowej Katarzyna Hall, podsekretarz stanu w MEN Zbigniew Włodkowski, wicewojewoda lubuski Jan Świrępo, lubuski kurator oświaty Roman Sondej oraz członek zarządu województwa lubuskiego Tomasz Hałas. W konferencji wzięło udział blisko 300 osób z województwa lubuskiego. Wśród zaproszonych gości byli dyrektorzy poradni psychologiczno-pedagogicznych, szkół prowadzących kształcenie zawodowe, centrów kształcenia praktycznego, ustawicznego, ośrodków doskonalenia zawodowego oraz wiodący pracodawcy i przedstawiciele samorządów powiatowych z objętego konferencją terenu; przedstawiciele organizacji i stowarzyszeń pracodawców i urzędów pracy oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych; dyrektorzy szkół specjalnych, Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, Ośrodków Rewalidacyjno-Wychowawczych, Specjalnych Ośrodków Wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii; przedstawiciele Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych, szkół wyższych i ośrodków naukowych oraz wojewódzkich struktur związków zawodowych, a także parlamentarzyści i przedstawiciele władz lokalnych. W konferencji wzięli udział również pracownicy Uniwersytetu Zielonogórskiego: dr Katarzyna Kochan (Zakład Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wycho-

wania), prof. Mirosław Kowalski, dr Anita Famuła-Jurczak (Zakład Teorii Wychowania i Pedeutologii). Zgromadzenie tak szerokiego audytorium było konieczne ponieważ jednym z celów konferencji było zbieranie opinii społecznej na temat projektowanych zmian. A najlepszym gremium opiniującym są osoby, które bezpośrednio są związane ze szkolnictwem zawodowym czy też poradnictwem psychologiczno-pedagogicznym.

Spotkanie podzielono na dwie części. W pierwszej, Minister Edukacji Narodowej Katarzyna Hall zaprezentowała główne kierunki zmian w edukacji. Podkreśliła, że proponowane regulacje są pokłosiem zmian dokonanych w obszarze wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego, wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. W swoim wystąpieniu K. Hall zaznaczyła, że specjalne potrzeby edukacyjne mają nie tylko uczniowie z problemami w nauce, ale również wybitnie zdolni, a zmiany proponowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej mają zapewnić uczniom indywidualne wsparcie ze strony systemu oświaty, bezpośrednio w szkole - podkreśliła Minister Katarzyna Hall.

Właściwie realizowane w szkołach i placówkach kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczna, świadczona zarówno na terenie szkoły i placówki, jak i w najbliższym środowisku dziecka mają zapobiec powielaniu działań specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także kulturowo-społecznej izolacji rodzin i dzieci z niepełnosprawnościami, czy specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Podstawowym celem planowanych zmian jest doprowadzenie do świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej jak najbliżej dziecka/ucznia, w środowisku jego nauczania i wychowania, tj. w przedszkolu, szkole i placówce oświatowej.

Obecny na spotkaniu podsekretarz stanu w MEN Zbigniew Włodkowski, który bezpośrednio odpowiada w resorcie za kształcenie zawodowe i specjalne podkreślił: Chcemy, żeby szkoły uczyły zawodów w sposób nowoczesny i praktyczny, we współpracy z pracodawcami, tak żeby dobrze odpowiadać na potrzeby rynku pracy.

Przełankami modernizacji kształcenia zawodowego w Polsce są m.in.: globalizacja i rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, przekształcenia w gospodarce, nowe techniki i technologie, szczególnie informacyjno-komunikacyjne oraz zmiany w organizacji pracy wynikające częściowo ze zmian technologicznych i wzrostu oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu umiejętności pracowników. Z tej perspektywy niezwykle istotna jest idea uczenia się przez całe życie (life long learning - LLL), zgodnie z którą do kwalifikacji i umiejętności wymaganych na rynku pracy można dochodzić różnymi drogami, poprzez kształcenie w trybie formalnym (szkolnym), pozaformalnym (doksztalcenie, doskonalenie i szkolenie) oraz nieformalnym (samouczenie się oraz doświadczenie uzyskane w pracy).

Druga część miała charakter panelowy. Uczestnicy mogli zapoznać się szczegółowo z zmianami dotyczącymi szkolnictwa zawodowego, organizacji kształcenia zawodowego o ustawicznego, kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz organizacji pomocy psycholo-

giczno-pedagogicznej. Był to czas na wymianę uwag, ostrzeżeń i wątpliwości. Zgłaszane propozycje, wątpliwości mają być zamieszczone na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Anita Famuła-Jurczak

PRZYPISY:

1 Założenia projektowanych zmian. Kształcenie zawodowe i ustawiczne. Informator, MEN, Warszawa 2010.

> Konferencja *Kobieta aktywna. Aktywizacja społeczno-zawodowa niepracujących kobiet Województwa Lubuskiego*

Konferencja, która miała miejsce 25 marca 2010 roku, była pokłosiem badań prowadzonych w ramach projektu badawczego *Kobieta aktywna. Aktywizacja społeczno-zawodowa niepracujących kobiet Województwa Lubuskiego - matek niepełnosprawnych dzieci i matek wieloletnich*, realizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze, Fundację Inicjatyw Badawczych i Edukacyjnych, Akademię Pedagogiki Specjalnej w Warszawie i Smart Education sp. z o.o., przy współudziale pracowników Zakładu Teorii Wychowania i Pedeutologii Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Celem projektu było opracowanie propozycji rozwiązań umożliwiających aktywizację społeczną i zawodową niepracujących matek niepełnosprawnych dzieci i matek wieloletnich. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Priorytet VII. Promocja Integracji Społecznej Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie ekonomii społecznej Poddziałanie 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Uczestników konferencji w imieniu Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego przywitała Prorektor do Spraw Kształcenia, prof. Wielisława Osmańska-Furmanek. W imieniu Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu otwarcia konferencji dokonał Dziekan, prof. Zbigniew Izdebski.

W kontekst negatywnych konsekwencji bezrobocia dla funkcjonowania rodziny wprowadził uczestników prof. Zdzisław Wołk - kierownik Zakładu Pedagogiki Społecznej, a mgr Danuta Lachowiecka (Fundacja Inicjatyw Badawczych i Edukacyjnych w Warszawie) w swoim referacie wskazała na rolę instytucji wspomagających funkcjonowanie kobiet niepracujących.

Analizę zebranego materiału badawczego przedstawił prof. Janusz Gęsicki w referacie *Kobieta aktywna. Aktywizacja społeczno-zawodowa kobiet niepracujących w województwie lubuskim - prezentacja wyników badań* oraz dr Danuta Uryga w referacie *Aktywizacja społeczno-zawodowa kobiet niepracujących w województwie lubuskim - diagnoza zjawiska*. Naukowcy wskazali, że inicjowanie aktywności społeczno-zawodowej uwarunkowane jest specyficzną sytuacją życiową, w której znalazły się kobiety-matki z dziećmi niepełnosprawnymi i matki wieloletnie i uwarunkowaniami związanymi z otoczeniem

OD LEWEJ: TOMASZ WONTOR - WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO, PROF. DR HAB. ZBIGNIEW IZDEBSKI - DZIEKAN WYDZIAŁU PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU UZ. - PROF. DR HAB. JANUSZ GĘSICKI - DZIEKAN WYDZIAŁU PEDAGOGICZNEGO AKADEMII PEDAGOGIKI SPECJALNEJ W WARSZAWIE

instytucjonalnym, kształtującym sferę możliwości lub stawiające bariery dla aktywności społeczno-zawodowej matek z dziećmi niepełnosprawnymi oraz matek wielodzietnych. Z badań - zaprezentowanych przez prof. J. Gęsickiego i dr D. Urygę wynika, że do przyczyn słabej aktywności społeczno-zawodowej kobiet w województwie lubuskim należy zaliczyć:

- > szczególnie szeroki zakres obowiązków opiekuńczych wobec dzieci. Kobiety te najczęściej samodzielnie radzą sobie z obowiązkami opiekuńczo-wychowawczymi. Można zauważyć różnicę między funkcjonowaniem matek wielodzietnych a matek doświadczających niepełnosprawności dziecka. Matka wielodzietna to osoba nie potrzebująca wsparcia i pomocy. Matka z dzieckiem niepełnosprawnym postrzegana jest jako osoba znajdująca się w szczególnej sytuacji życiowej, częściej też może liczyć na wsparcie członków rodziny. Wspólną cechą obu grup kobiet jest jednak osamotnienie w obowiązkach opiekuńczych, co przy stosunkowo niskim poziomie wykształcenia, niskim poziomie posiadanych kwalifikacji zawodowych i doświadczeń na rynku pracy, utrudnia osiągnięcie satysfakcji w sferze społeczno-zawodowej;
- > kształt i jakość funkcjonowania sieci instytucji. Nie-wystarczająca liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobków, przedszkoli, świetlic, ośrodków rehabilitacyjnych) powoduje, że kobiety o szczególnie szerokim zakresie obowiązków opiekuńczych nie mają czasu na odpoczynek i aktywność społeczno-zawodową. Brakuje im również profesjonalnego wsparcia w rodzicielskich obowiązkach i w rozwiązywaniu codziennych problemów rodziny, którego nie zapewnia obecna sieć instytucji poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego, zdrowotnego, rehabilitacyjnego, prawnego i zawodowego. W rezultacie, kobiety-matki w trudnej sytuacji życiowej, pozostają osamotnione ze swoimi problemami, zdane na własną intuicję lub incyden-

ne porady o charakterze nieformalnym. Nie ułatwia sytuacji stan transportu publicznego, ograniczający mobilność przestrzenną badanej grupy - mobilność w poszukiwaniu pracy, załatwianiu istotnych spraw urzędowych, związaną z aktywnością edukacyjną (udział w szkoleniach) lub skuteczną rehabilitacją dzieci. To podstawa, której brakuje przede wszystkim w środowiskach wiejskich;

- > różnice pozycji i ról przybieranych przez wybrane instytucje wobec problemów kobiet-matek zagrożonych marginalizacją społeczną. Badania wskazują, że największy zakres wiedzy na temat problemów, z którymi borykają się matki wielodzietne i matki samotnie wychowujące dzieci posiadają pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Z kolei Urzędy pracy w niewielkim stopniu koncentrują się na grupie badanych osób. Brak ofert pracy dla tej grupy kobiet, to zasadnicza diagnoza pracowników pup, za którą najczęściej nie stoją ukierunkowane na aktywizację zawodową działania. Trzecia grupa badanych instytucji, to powiatowe centra pomocy rodzinie, koncentrujące swoje działania w obszarach dotkniętych patologiami społecznymi, w których nie mieszczą się „zwykłe” problemy rodzin wielodzietnych lub matek z dziećmi niepełnosprawnymi.

Na podstawie uzyskanych wyników badań - prof. Janusz Gęsicki oraz dr Danuta Uryga - nakreślili propozycję działań umożliwiających pokonanie istniejących barier i sprzyjających zaspokojeniu podstawowych potrzeb tej grupy kobiet. Działania te dotyczą:

- > samoorganizacji tej grupy, ugruntowanej w poczuciu wspólnoty doświadczeń, a prowadzącej do wspólnoty interesów i działań;
- > stworzenia instytucjonalnego systemu wsparcia dla procesu samoorganizacji. Cechą wspólna badanych kobiet są ich podobne doświadczenia i podobne problemy związane z opieką nad dziećmi, jak również poczuciem

OD LEWEJ: DR DANUTA URYGA, PROF. DR HAB. JANUSZ GĘSIŃSKI

osamotnienia w swoich problemach. Może się to przełożyć we wspólnotę interesów związanych z aktywnością zawodową i społeczną, a w rezultacie - wspólnotę działań. Istotnym zasobem jest zaawansowanie informatyczne badanych kobiet - w zasadzie wszystkie one mają zdecydowaną większość badanych ma dostęp do komputera i Internetu, a większość potrafi z tych umiejętności korzystać. Stwarza to możliwości efektywnego wspomaganie aktywności kobiet i ułatwienia im życia w sytuacji utrudnionej mobilności przestrzennej spowodowanej chociażby słabo rozwiniętym transportem publicznym;

- > stworzenia instytucjonalnego systemu wsparcia, w którym wiodącą, inicjującą rolę powinny odgrywać Ośrodki Pomocy Społecznej. Ich pracownicy posiadają bezpośredni kontakt z badaną grupą kobiet i dobrze orientują się w ich potrzebach i możliwościach. OPS-y należałoby jednak wyposażyć w dodatkowe kompetencje, a ich pracowników w dodatkowe kwalifikacje - przede wszystkim związane z funkcjonowaniem rynku pracy, szeroko rozumianym poradnictwem oraz działaniami animacyjnymi. Budowanie systemu wsparcia, to nie tylko pomoc udzielana na zasadzie „gaszenia pożaru”, to również kreowanie więzi społecznych, wskazywanie pól aktywności, inicjowanie przedsięwzięć pozwalających wyjść z kręgu niemożności. W procesie wspierania samoorganizacji tej grupy kobiet, warto pamiętać o identyfikacji potencjalnych liderów działań - deklaracje respondentek badań wskazują na gotowość części z nich do tego rodzaju aktywności. Pożytecznym działaniem w tym obszarze jest stworzenie „katalogu zasobów”, które są w posiadaniu kobiet-matek;
- > budowania „inkubatorów rozproszonych”, opartych na zasobach instytucji (PUP) i wykorzystaniu ich w formie wirtualnej. Kobiety zainteresowane aktywizacją mogłyby w ten sposób korzystać z porad prawnych, finansowych, tworzyć projekty przedsięwzięć gospo-

darczych, brać udział w szkoleniach, korzystać z adresowanych do nich i ukierunkowanych na aktywizację portali społecznościowych.

Anita Famuła-Jurczak,
Miroslaw Kowalski

ZESPÓŁ TEORII WYCHOWANIA KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ZAKŁAD TEORII WYCHOWANIA I PEDEUTOLOGII WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU UNIwersytetu ZIELONOGÓRSKIEGO

są organizatorami wykładów otwartych:

1. Dr Przemysław Paweł Grzybowski *Od budy w fewelach do masońskiego uniwersytetu - edukacja w środowiskach defaworyzowanych w Brazylii* (13 kwietnia 2010 r. /wtorek/; godz. 9.45; Aula C)

Przemysław Paweł Grzybowski - doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, adiunkt w Katedrze Pedagogiki Ogólnej i Porównawczej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Zainteresowania naukowe: pedagogika międzykulturowa i porównawcza oraz tanatopedagogika. Podróżujący po świecie wykładowca języka hiszpańskiego, prelegent, dziennikarz i tłumacz.

2. Prof. dr hab. Dietrich Benner *Wychowanie moralne między mimetycznym naśladownictwem a radykalną (de)konstrukcją* (20 kwietnia 2010 r. /wtorek/; godz. 9.45; Aula C)

Dietrich Benner - kierownik Katedry Podstaw Pedagogiki Ogólnej na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu

Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, emerytowany profesor pedagogiki w Institut für Erziehungswissenschaften Humboldt-Universität w Berlinie (Niemcy), honorowy profesor East China Normal University w Szanghaju (Chiny), *doctor honoris causa* Aarhus University w Kopenhadze (Dania), w latach 1990-1994 przewodniczący Niemieckiego Towarzystwa Nauki o Wychowaniu (*Deutsche Gesellschaft für Erziehungswissenschaft*), autor licznych artykułów i książek.

3. Dr Ewa Pasterniak-Kobyłecka *Kompetencje aksjologiczne nauczycieli* (27 kwietnia 2010 r. /wtorek/; godz. 11.30; Aula B)

Ewa Paserniak-Kobyłecka - doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, adiunkt w Zakładzie Teorii Wychowania i Pedeutologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Autorka wielu artykułów i książek m.in.: „*Nauczyciele i uczniowie gimnazjum wobec wyboru wartości: między pewnością a zwątpieniem*”; „*Nauczyciel wobec współczesnych zadań edukacyjnych*”; „*Rozpoznawanie wartości przez uczniów szkół średnich w procesie edukacji*”.

4. Mgr Daniel Falcman *Wychowanie według Karola Marksa. Dlaczego jestem za?* (11 maja 2010 r. /wtorek/; godz. 11.30; Aula B)

Daniel Falcman - absolwent Uniwersytetu Zielonogórskiego i Wrocławskiego, student studiów doktorskich na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zainteresowania naukowe: socjologia moralności, moralność jako przestrzeń filozoficznej i naukowej dyskursywności oraz prawomocnego naukowego namysłu, marksizm i jego edukacyjne recepcje (filozoficzne tradycje myślenia w obrębie dialektyki i dychotomii: idea heglowska i jej ‘wywrotowa rekonstrukcja’ w wykonaniu K. Marksa, marksistowska koncepcja człowieka, spożytkowujące pojęciowość K. Marksa i marksistowski model wyjaśnienia analizy systemu społecznego i jego subsystemów); teoria wychowania; filozofia edukacji (dyskursy pogranicza, analizy inter- i multidyscyplinarne).

Wykłady będą dostępne on-line: www.kmti.uz.zgora.pl

> PION PROREKTORA DS. NAUKI I WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ

TO JUŻ 10 LAT...
CENTRUM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TRANSFERU TECHNOLOGII

Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii (CPTT) funkcjonuje od czerwca 1999 roku.

Podstawowym założeniem CPTT jest promowanie uniwersyteckiej wiedzy, wspieranie innowacji i transferu technologii oraz podnoszenie konkurencyjności lubuskich przedsiębiorstw poprzez integrację nauki z przemysłem. Zgodnie z Zarządzeniem nr 17 Rektora Politechniki Zielonogórskiej z dnia 30 czerwca 1999 r. w sprawie utworzenia Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii: „Centrum prowadzi działalność mającą na celu inicjowanie i synchronizację działań związanych z realizacją strategii rozwoju województwa lubuskiego w zakresie wdrażania najnowszych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych służących rozwojowi regionu”.

Intensyfikacja działań CPTT, zbiegła się w czasie z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z możliwością realizacji projektów unijnych.

Pierwszym dużym przedsięwzięciem realizowanym przez Centrum w latach 2005-2007 w ramach ZPORR, był projekt *RSTT - Regionalna Sieć Transferu Technologii*. Dotyczył on stworzenia sieci transferu technologii w oparciu

o potencjał UZ oraz podmiotów gospodarczych w regionie. Realizacja miała na celu podniesienie potencjału regionu w sferze innowacji, poprzez wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem badawczo - rozwojowym a gospodarką, a w konsekwencji wzrost konkurencyjności tradycyjnych sektorów gospodarczych.

Kolejnymi, realizowanymi od 2008 roku do chwili obecnej, projektami są: *Standardy współpracy nauki z gospodarką w województwie lubuskim - promocja lubuskiej przedsiębiorczości* w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego - *Kreator Innowacyjności - wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej* oraz *B2Europe West Poland* - inicjatywa koordynowana przez Komisję Europejską, w ramach sieci Enterprise Europe Network, mająca na celu wspieranie biznesu poprzez kompleksowe usługi dla MSP, ukierunkowane na rozwój potencjału i zdolności innowacyjne lubuskich przedsiębiorstw.

W okresie realizacji tych projektów, z kompleksowych usług CPTT skorzystało i nadal korzysta ponad 200 podmiotów gospodarczych, w tym przedstawiciele sektora MSP, jednostki naukowe oraz osoby rozpoczynające działalność gospodarczą.

Centrum było organizatorem szeregu seminariów, warsztatów i dni informacyjnych o zróżnicowanej tematyce w zależności od potrzeb przedsiębiorstw. Z inicjatywy CPTT powstał Lubuski Klub Europejski, który jest platformą nieformalnej wymiany doświadczeń podczas spotkań firm województwa lubuskiego. Nasza jednostka była także współorganizatorem spotkań brokerskich w Libercu, Barcelonie i Poznaniu oraz zagranicznych wizyt studyjnych we Frankfurcie nad Odrą, Furstenwalde i Feldheim. Rezultatem tych spotkań było wsparcie ok. 15 negocjacji umów handlowych.

W celu wyszukania innowacyjnych rozwiązań technologicznych dla zainteresowanych firm Centrum przepro-